

DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-22-27>

УДК 336.225:330.341.1

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗВИНЕНИМИ КРАЇНАМИ СВІТУ

Кушал І.М., Харківська Ю.О.

THE PRACTICAL ASPECTS OF TAX INCENTIVES OF INNOVATION OF ENTERPRISES IN DEVELOPED COUNTRIES OF THE WORLD

Kushal I.M., Kharkovska Y.O.

У статті розглядаються основні податкові інструменти стимулювання інноваційної діяльності підприємств. Досліджено практику використання податкових стимулів інновацій за кордоном та в Україні. Встановлено, що для успішного та стрімкого інноваційного розвитку необхідне непряме державне стимулювання. Розвиток інноваційної економіки, підвищення ділової активності й конкурентоспроможності країни є результатами впровадження ефективною податковою політикою стимулювання суб'єктів господарювання. Перспективним напрямом подальших досліджень у даній проблематиці є розробка методичних підходів щодо запровадження ієєвих податкових стимулів у контексті підтримки інноваційної діяльності вітчизняних підприємств з урахуванням закордонного досвіду та оцінка їх ефективності.

Ключові слова: податкове стимулювання, інноваційна діяльність, інновації, податкові інструменти, податкові стимули, податковий кредит.

Постановка проблеми. У сучасних умовах державна політика провідних країн світу спрямована на підтримку інновацій, зокрема через податкові інструменти впливу. Застосування широкого кола податкових інструментів стимулювання, якими володіють розвинені країни, свідчить про високий рівень економічного, інноваційного і технологічного розвитку держав. Цей факт підтверджує, що інструменти податкового стимулювання є ефективними і необхідними для забезпечення стійкого розвитку держави за всіма сферами. Тому важливого значення набуває питання активізації використання податкових заходів щодо мотивації вітчизняних підприємств в інноваційній сфері та підвищення конкурентоспроможності пріоритетних галузей економіки для держав, що прагнуть посилити свої позиції в світовій економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню проблем податкового стимулювання активності суб'єктів господарювання у сфері

інноваційного розвитку приділяли значну увагу у своїх працях І.В. Алексєєв, Р.Й. Желізняк, М.В. Гомон, Т.М. Рева, А.О. Нікітішин та ін. Світовий досвід використання податкових інструментів з метою мотивації підприємств до інноваційної діяльності досліджується та аналізується у роботах таких авторів: О.О. Молдован, А.В. Гречко, О.І. Марченко, Ю.М. Лопатинського, Т.Феоктістової, В.П. Клавдієнко, О.А. Єрмакової, М.О. Ларіонова та ін. Наукові дослідження означених науковців свідчать про те, що стан інноваційної діяльності в Україні є незадовільним і недостатньо досліджена можливість застосування світового досвіду щодо податкових інструментів стимулювання інноваційної діяльності в сучасних трансформаційних умовах. У зв'язку з цим, слід звернути увагу на вивчення зарубіжного досвіду, що дозволить обрати раціональний та ефективний інструментарій стимулюючого впливу на вітчизняні підприємства, діяльність яких пов'язана з інноваціями.

Метою статті є дослідження теоретичних і практичних засад впливу податкових інструментів на активізацію й підтримку інноваційної діяльності підприємств у розвинених країнах світу та рекомендації найбільш ефективних з них для податкової практики України.

Результати досліджень. Сьогодні інновації виконують головну роль у житті будь-якої країни. Стратегічний напрямок інноваційного розвитку України є важливим аспектом стабілізації економіки в цілому, підвищення їх конкурентоспроможності та експортного потенціалу. Зараз Україні необхідні інновації, що зможуть охопити всі галузі та матимуть регулярний характер.

У XXI столітті, що характеризується динамічним прискоренням процесів інтеграції та глобалізації, роль і місце країни у світовому співтоваристві, життєвий рівень населення, забезпечення націона-

льної безпеки визначальною мірою залежать від ефективності вирішення проблеми розбудови інноваційної моделі розвитку. Яскравими прикладами реалізації такої моделі можуть слугувати Індія, Китай, Південна Корея, Сінгапур та інші, які внаслідок реалізації стратегії інноваційного прориву зайняли домінуючі позиції у світі з виробництва інноваційної продукції [11, с. 26].

Ваговий вплив на підвищення рівня науково-технічного розвитку держави має діяльність інноваційно активних підприємств. Побудова ефективної інноваційної системи сприяє збільшенню прибутку вітчизняних підприємств, і як наслідок, збільшенню обсягів податкових надходжень до бюджету країни.

У сучасних умовах транснаціональної взаємодії та глобалізації лідерство на світових ринках мають країни, економічний розвиток яких базується на інноваційній діяльності. Попит на інновації наявний завжди, тому саме вони – пріоритетний напрям політики більшості країн, які прагнуть економічного зростання. Потрібно формувати таку державну політику регулювання інноваційної діяльності, яка б давала можливість ефективно стимулювати діяльність інноваційних підприємств і наукових установ, а також базувалася на реалізації інновацій у виробництві та повному використанні науково-технологічного потенціалу країни з урахуванням стратегічних перспектив розвитку. Разом із прямим державним регулюванням необхідно використовувати й методи державної підтримки інноваційної діяльності, які так само відіграють значну роль у формуванні інноваційного потенціалу країни [9, с. 31].

Податкове стимулювання є однією з найбільш ефективних форм державної підтримки підприємств у сфері інновацій, що сприяє сталому розвитку країни, зміцненню конкурентних переваг підприємств.

У своїй роботі Р.Й. Желізняк визначає податкове стимулювання інноваційної діяльності підприємств як заходи податкового регулювання щодо надання податкових пільг підприємствам для спонукання їх здійснювати та нарощувати інноваційну діяльність, згідно відповідних(ої) програм(и) [7, с. 16].

Феоктістова Т. зазначає, що податкове стимулювання інноваційної діяльності передбачає комплекс різноманітних податкових інструментів, що включені до чинного податкового законодавства та розроблюються на перспективу [13, с. 221].

Пропонуємо наступне визначення поняття «податкове стимулювання інноваційної діяльності».

Податкове стимулювання інноваційної діяльності – це комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов щодоздійснення НДДКР та розвитку вітчизняних підприємств, розширення діючих виробничих потужностей, активізацію інноваційної економіки, пошук інвестиційного середовища, шляхом застосування податкових інструментів та механізмів.

Всі методи податкового стимулювання інноваційної діяльності розрізняються за змістом, спрямованістю та силою впливу, але мають єдине цільове призначення, а саме отримання значущих для економіки результатів в даній сфері економічних відно-

син. Від того, наскільки успішно реалізуються методи податкового стимулювання інноваційної діяльності, можна стверджувати про ефективність податкової системи в цілому [2, с. 571].

У практиці господарювання різних країн світу ставлення до використання податкових преференцій для стимулювання досліджень та інновацій також неоднозначне. В одних країнах держава практично не використовує механізми податкового стимулювання НДДКР та інновацій у бізнес-секторі (наприклад, Німеччини, Фінляндії, Швейцарії, Болгарії, Мексики, Естонії), віддаючи перевагу схемам прямого фінансування (субсидії, гранти тощо). В інших – використання податкових преференцій з року в рік поширюється, і їх частка в загальній державній підтримці досліджень та інновацій у підприємницькому секторі значно перевищує обсяг прямих державних асигнувань бізнесу на такі цілі. Так, у Нідерландах, Австралії, Ірландії, Японії, Канаді співвідношення між податковими преференціями (у вартісному вираженні) і прямим державним фінансуванням досліджень та інновацій у бізнес-секторі становить приблизно 80% до 20% [8, с. 40].

Використання інноваційних податкових стимулів набуло широкого визнання у країнах Західної Європи та Північної Америки, які являють собою цілісну систему податкових пільг та преференцій у сфері інновацій. Так, у світовій практиці використовують такі фіскальні стимули для активізації інноваційної діяльності та проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у вигляді податкових пільг щодо:

- певних цільових груп або суб'єктів (щодо малого бізнесу, освітніх установ та ін.);

- призначення витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи та інноваційну діяльність (амортизація устаткування для проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, зниження собівартості наукоємної продукції, залучення висококваліфікованих працівників для виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, стимулювання досліджень у певних пріоритетних напрямках, спрямованих на новітні технологічні уклади, стимулювання виробництва інноваційної продукції у певних галузях та регіонах тощо) [5, с. 118].

Аналіз зарубіжного досвіду дає змогу стверджувати про різноманітність податкового інструментарію впливу та підтримки інноваційної діяльності підприємств у світовій практиці (табл.).

Як видно з табл. 1, у цілому податкові інструменти стимулювання активізації інноваційної діяльності є однаковими, однак кожна країна має власні особливості щодо їх застосування. Використання різних податкових важелів або їх поєднання дає можливість посилити цільовий напрямок регуляторних заходів держави. Широкий спектр використання фіскального інструментарію мотивації інновацій є характерним для Франції та США.

Таблиця

Закордонний досвід використання податкових стимулів інноваційної діяльності

Основні інструменти податкового стимулювання	Характеристика	Країни
Прискорена амортизація	Підвищені норми та скорочений (у порівнянні зі звичайним порядком) період амортизації дозволяють платникові збільшити в кожному податковому періоді використання таких основних фондів нарахованої суми амортизації, що зменшує об'єкт оподаткування	Японія, Канада, Швеція, Франція, Австрія, США, Великобританія, Бельгія, Греція, Литва, Бразилія
Податкові канікули	Суб'єкт господарювання звільняється на визначений час та при дотриманні певних умов від сплати податку на прибуток. Це дозволяє тимчасово зменшити податкове навантаження таких платників, що дає їм змогу вивільнити певну суму коштів для розвитку підприємницької діяльності	Франція, КНР
Інвестиційна податкова знижка	Підприємства можуть зменшувати свою оподатковувану базу на величину зроблених у поточному році кваліфікованих (що відповідають критеріям, встановленим державою) інвестиційних витрат інноваційного характеру	Австрія, Великобританія, Італія, США
Зменшення ставок податку на прибуток	Характерна риса її застосування – необхідність ведення окремого податкового обліку витрат і результатів реалізації інноваційного проекту, що створює додаткові труднощі як в організації податкового обліку у платника податків, так і в податковому адмініструванні	Греція, Франція, Туреччина
Об'ємний податковий кредит	Сума податкових зобов'язань зменшується на загальну суму інноваційних витрат, тобто при простому податковому кредиті сума витрат підприємства на інноваційну діяльність відшкодовується йому державою шляхом зменшення податкових платежів, а сума податкового кредиту збільшується прямо пропорційно збільшенню обсягів інноваційних витрат	Італія, Канада, Норвегія, Франція
Прирістний податковий кредит	Сума податкових зобов'язань зменшується на певну частину перевищення інноваційних витрат у звітному податковому періоді порівняно з попереднім (або кількома попередніми)	США, Японія, Мексика, Південна Корея, Норвегія, Мальта

Джерело: узагальнено автором на основі [10, с. 15-16]

Додаткова податкова знижка використовується з метою зниження податкового навантаження за видами бізнесу, пов'язаними з НДДКР (R&D, ДР). Така пільга дозволяє організаціям знижувати оподатковувану базу в більшому розмірі, ніж їх витрати на дослідження і розробки (ДР). Як правило, у податкових системах встановлені ліміти на максимальну суму витрат на ДР або розміру щорічного відрахування. Даний податковий інструмент використовується в Великобританії (R&D Taxallowance), Бельгії та Данії – на основі показника обсягу видатків на ДР; Австралії (R&D TaxConcession), Австрії і Угорщини – на комбінованій основі (з урахуванням об'ємних показників і прирістних (зміна витрат на ДР порівняно з попереднім періодом)) [6, с. 5].

В багатьох країнах світу механізми надання податкового кредиту передбачає врахування загальної суми витрат на НДДКР (повнооб'ємний податковий кредит (R&D Volume-based Tax Credit)). В деяких країнах цей механізм стимулювання визначає розмір податкового кредиту із врахуванням приросту витрат на НДДКР за певний податковий період (прирістний податковий кредит (R&D Tax Incremental Credit)) [12, с. 28-29].

О.А. Єрмакова та М.О. Ларіонов вказують, що прирістний податковий кредит найбільш ефективний для держави, оскільки його механізм спрямований на інтенсивне стимулювання зростання інноваційних розробок бізнесу. Повнооб'ємний податковий кредит створює більш вигідні для бізнесу умови, оскільки фактично субсидує всі витрати на НДДКР, незалежно від їх динаміки [6, с. 6].

Для європейських країн більш вагомим є надання податкових пільг (податкових дослідницьких кредитів) як форми преференцій. Разом з економічним важливим є соціальний аспект, адже спрямована на підприємства підтримка залежить від напрямів і програм інвестування коштів. Про ефективність даної системи свідчить, зокрема, досвід Франції та Німеччини. Загалом в ефективності такої інноваційної політики не може бути сумніву, адже здатність до інновацій у цих країнах одна з найвищих [9, с. 36].

Згідно зі світовою практикою й аналітикою податковий дослідний кредит (ПДК, R&D Tax Incremental Credit) є основним цілеспрямованим податковим інструментом стимулювання інноваційної активності, який дозволяє вираховувати з суми податку на прибуток частину витрат на інноваційну діяльність, що визначається процентною ставкою податкового кредиту. Даний податковий інструмент дозволяє знизити витрати бізнесу на 6,4-7,3% [6, с. 5].

Австрія використовує вирахування з оподаткованої бази витрат на НДДКР в розмірі від 125% до 135%, Бельгія, Чехія, Угорщина аналогічно використовують зазначену податкову преференцію, причому в двох останніх країнах вирахування складають 200% від величини витрат на НДДКР. Іспанія, Ірландія та Португалія, в свою чергу, використовують

податкові преференції у вигляді податкового кредиту, який складає 25% від величини витрат на НДДКР, в Ірландії, від 32,5 до 50% в Португалії та становить від 25% до 42% в Іспанії [7, с. 41].

Яскравим прикладом ведення активної й ефективною державної політики в області фіскального стимулювання є досвід Франції. У своїй роботі І.В. Алексеев та Р.Й. Желізняк зазначають, що найбільшу увагу французькі підприємства приділяють виробництву фармацевції та парфумерії, електричній та електронній промисловості та автомобілебудуванню, серед послуг виділяються дві, на котрі надається найбільше податкового дослідницького кредиту, а саме консультації і допомога в комп'ютерних технологіях й архітектурні та інженерні послуги [1, с. 12].

Найпоширеніший у світі вид податкового стимулювання – податковий дослідний кредит – в Україні не використовується. Зазначимо, що у 2020 році у ВРУ було зареєстровано законопроект №3063 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо надання платникам податків податкового інвестиційного кредиту». Однак, дана законодавча ініціатива не отримала подальшого розвитку та прийняття.

З метою активізації інноваційної активності за кордоном держава нерідко стимулює і підготовку кадрів. Так, у Франції 25% приросту витрат на підготовку кадрів звільняються від податків, що дозволяє підготовлювати та перекваліфікувати кадри [7, с. 28].

Крім надання податкових кредитів, що заохочують в цілому інвестиції в дослідження та інновації, часто за допомогою податкового кредиту пільгується найбільш матеріальний елемент вартості здійснення досліджень і впровадження інновацій – заробітна плата дослідників. Такий податковий кредит називають податковим зарплатним дослідним кредитом, а механізм його застосування передбачає стимулювання дослідницької діяльності в приватному бізнесі через зменшення витрат підприємця на зарплату співробітників шляхом часткового відрахування з суми податку на прибуток, а також за допомогою зниження персонального прибуткового й соціального податків з доходів науковців. У США до даної категорії податкових кредитів можна віднести Earned Income Tax Credit (податковий кредит на заробітну плату) і Work Opportunity Credit (податковий кредит на нові робочі місця). У Нідерландах податковий зарплатний дослідний кредит є головним податковим інструментом стимулювання інноваційного розвитку, що компенсує витрати роботодавця на виплату винагороди кваліфікованим працівникам за рахунок подвійного стимулювання, оскільки він вигідний як роботодавцю, так і працівнику наукової сфери. Ставка кредиту варіюється залежно від категорії компанії (велика, середня, мала), рівня витрат на НДДКР і від того, займається компанія НДДКР вперше або на постійній основі (стимулюється початок досліджень) [4, с. 125-126].

Даний захід стимулювання сприяє збільшенню обсягів доходів дослідників, створенню нових робочих місць, підвищенню загального рівня оплати праці, детінізації заробітної плати та легалізації трудових відносин. Слід зазначити, що в Україні податковий зарплатний дослідний кредит не застосовується. У зв'язку з цим вважаємо доцільним та необхідним впровадження податкових преференцій щодо заробітної плати науковців та дослідників.

Особливу увагу слід звернути на досвід КНР щодо модернізації податкової системи у сфері інновацій. Для стимулювання НДДКР і прискорення інноваційного розвитку податкове законодавство Китаю пропонує підприємницькому сектору широке «меню» податкових преференцій (близько 80). Серед різноманіття цих преференцій ключову роль для китайського бізнесу відіграють преференції, що виступають у формі: пільгових податкових ставок; відрахувань із оподаткованої бази витрат, безпосередньо пов'язаних з НДДКР та інноваційною діяльністю; прискореної амортизації; податкових канікул та ін. Головними реципієнтами податкових преференцій, орієнтованих на стимулювання досліджень та інновацій, є наступні категорії платників податків: підприємства нових і високих технологій, підприємства з обслуговування передових технологій, а також малі й новостворювані інноваційні підприємства в різних галузях економіки. Крім того, пільговий податковий режим встановлений для організацій, розташованих у зонах розвитку нових і високих технологій, а також у західних провінціях країни [8, с. 42].

В Україні формування нормативно-правової бази інноваційної, наукової та науково-технічної діяльності незавершене та позбавлене системності, що підтверджує відсутність цілеспрямованої, послідовної державної інноваційної політики у цих сферах і стримує розвиток інноваційного середовища [3, с. 50].

З широкого переліку податкових стимулів, що використовуються у зарубіжній практиці для заохочення підприємств-новаторів, в українській податковій системі повною мірою на сьогоднішній день не реалізується жоден із правозастосування стримується обмеженнями, пов'язаними з податковим адмініструванням або зособливостями бюджетного процесу [11, с. 28].

Можна відмітити, що державою були виконані спроби щодо підтримки інноваційного розвитку шляхом впровадження такого інструменту стимулювання інноваційної діяльності як інвестиційно-інноваційний податковий кредит. Однак, в чинній та попередніх редакціях ПКУ цей кредит відсутній. Причиною цього стало те, що механізм надання інвестиційно-інноваційного податкового кредиту має декілька недоліків, одним з яких є обмеженість сфери дії лише базовими інноваціями. Незважаючи на те, що базові інновації є базисом науково-технічного прогресу, реалізація таких інновацій може бути ефек-

ктивною лише у довгостроковій перспективі. [3, с. 52].

На даний момент державна підтримка українських інноваційних підприємств є малорозвиненою та здійснюється через надання податкових пільг. Так, Податковим кодексом України до 1 січня 2023 року передбачено звільнення від ПДВ операції з постачання програмної продукції (п. 26.1 підрозділу 2 розділу XX). Пільга поширюється і на виробників, і на посередників. Вважаємо, що така підтримка суб'єктів програмної індустрії є необхідною для IT-сфери та має бути подовжена. Зараз IT-галузь є найбільш привабливою для розробки інноваційних продуктів, здатною збільшити надходження до бюджету країни та вивести економіку з кризового стану.

В Україні діє підтримка літакобудівної та космічної галузі. Так, до 1 січня 2025 року звільняються від оподаткування ПДВ суб'єкти господарювання, що підпадають під дію Закону України «Про розвиток літакобудівної промисловості» та здійснюють постачання на митній території держави результатів НДДКР для потреб літакобудівної галузі. Також зазначені суб'єкти звільнені від сплати податку на прибуток за умовою, що вивільнені кошти використовуються на НДДКР з літакобудування, переоснащення матеріально-технічної бази, запровадження новітніх технологій. Операції постачання результатів НДДКР для потреб космічної діяльності звільнені від сплати ПДВ до 1 січня 2023 року.

Можна погодитися з науковою позицією А.В. Гречко відносно того, що Україна повинна імплементувати досвід розвинених країн щодо активізації інноваційної діяльності та проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт суб'єктами господарювання для досягнення цілей сталого розвитку через запровадження різних податкових пільг, але обов'язково з урахуванням реалій розвитку економіки регіонів [5, с. 118].

Враховуючи досвід зарубіжних країн, в Україні необхідна розробка ефективного комплексу заходів стимулювання інноваційної діяльності, зокрема: впровадження податкового дослідного кредиту та податкового кредиту на заробітну плату, зниження ставок податків для певних категорій підприємств.

Висновки. Можна впевнено стверджувати, що проблема доцільності використання податкових інструментів щодо мотивації інноваційної активності підприємств є актуальною. Аналіз практичного досвіду розвиненими країнами свідчить про різноманітність податкових інструментів, що використовуються задля стимулювання інноваційної діяльності підприємств. Впровадження раціональної системи податкового стимулювання інновацій створює сприятливі умови для поживлення ділової активності країни, розвитку інноваційної економіки та підвищення конкурентоспроможності.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку методичних підходів щодо запровадження дієвих податкових стимулів у контексті підтримки інноваційної діяльності вітчизняних підприємств з

урахуванням закордонного досвіду та аналіз їх доцільності й ефективності.

Л і т е р а т у р а

1. Алексеев І.В. Європейський досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності / І.В. Алексеев, Р.Й. Желізняк // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2012. – № 725: Проблеми економіки та управління. – С. 7–16.
2. Васильєва Л.М. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в системі державного регулювання / Л.М. Васильєва // Молодий вчений. – 2019. – № 2(2). – С. 569-572.
3. Гомон М.В. Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств: дис. ... д-ра філософії: 051 / Гомон Марина Володимирівна; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків, 2020. – 278 с.
4. Гончаренко Л.И. Налоговое стимулирование инновационного развития промышленного производства на основе анализа передового зарубежного опыта / Гончаренко Л.И., Вишневская Н.Г. // Экономика. Налоги. Право. – 2019. – № 4. – С. 121-131.
5. Гречко А.В. Світовий досвід фіскального стимулювання інноваційної діяльності для забезпечення сталого розвитку регіонів / А.В. Гречко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – Вип. 24(1). – С. 116-119.
6. Ермакова Е.А., Ларионов Н.А. Налоговые кредиты в системе стимулирования инновационной активности // Управленец. – 2015. – №2(54). – С. 4-10.
7. Желізняк Р.Й. Податкове стимулювання інноваційної діяльності підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Желізняк Роман Йосифович ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2015. – 225 с.
8. Клавдиенко В.П. Налоговое стимулирование инновационной активности предприятий в Китае / В. Клавдиенко // Общество и экономика. – 2018. – № 7. – С. 39-50.
9. Лопатинський Ю.М. Державне регулювання інноваційної діяльності: зарубіжний досвід / Ю.М. Лопатинський, Л.Д. Водянка // Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». – 2018. – № 16. – С. 31-39.
10. Марченко О.І. Напрями податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств / О. Марченко, В. Ткаченко // Економіст. – 2013. – №1. – С. 13-17.
11. Марченко О.І. Практика податкового стимулювання інноваційної діяльності розвиненими країнами світу / О.І. Марченко // Незалежний аудитор. – 2017. – № 21. – С. 25-35.
12. Нікітішин А.О. Вплив податкового регулювання на науково-дослідну та інноваційну діяльність / А. О. Нікітішин // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – № 2(2). – С. 22-30.
13. Феоктистова Т. Зарубежный опыт налогового стимулирования инноваций / Т. Феоктистова // Світ фінансів. – 2011. – Вип. 1. – С. 220-226.

References

1. Aliksieiev I. V. Yevropeyskyi dosvid podatkovohostymulivanniainnovatsiinoidiialnosti / I.V. Aliksieiev, R.I. Zhelizniak // VisnykNatsionalnohouniversitytetu "Lvivska-

- politekhnik". – 2012. – № 725: Problemy ekonomiky ta upravlinnia. – S. 7–16.
2. Vasilieva L. M. Podatkovestymulivanniainnovatsiinoidiialnostivsystemiderzhavnohrehuliuвання / L. M. Vasilieva // Molodyvchenyi. – 2019. – № 2(2). – S. 569-572.
  3. Homon M. V. Otsiniuvanniapotsentsialuderzhavnohrehuliuanniainnovatsiinoidiialnostipidpriemstv: dys. ... d-ra filosofii: 051 / Homon Maryna Volodymyrivna; Kharkiv. nats. ekon. un-tim. Semena Kuznetsia. – Kharkiv, 2020. – 278 s.
  4. Honcharenko L. Y. Nalohovoestymulirovaniaynnovatsyonnohorazvytyiapromishlennohoproyzvodstvanaosno-veanalyzaperedovohozarubezhnohopita / Honcharenko L. Y., Vyshnevskaia N. H. // Ekonomika. Nalohy. Pravo. – 2019. – № 4. – S. 121-131.
  5. Hrechko A. V. Svitovyidosvidfiskalnohostymulivanniainnovatsiinoidiialnostidliazabezpechennialohorozvytkurehioniv / A. V. Hrechko // NaukovyivisnykUzhhorodskohonatsionalnohouniversytetu. Seriya: Mizhnarodniekonomichnividnosynytasvitovehospodarstvo. – 2019. – Vyp. 24(1). – S. 116-119.
  6. Ermakova E. A., Laryonov N. A. Nalohoviekredytivsystemestymulirovaniaynnovatsyonnoiaktivnosti // Upravlenets. – 2015. – № 2(54). – S. 4-10.
  7. Zhelizniak R. I. Podatkovestymulivanniainnovatsiinoidiialnostipidpriemstv: dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.08 / Zhelizniak Roman Yosyfovich ; Lviv. nats. un-tim. Ivana Franka. – Lviv, 2015. – 225 s.
  8. Klavdyenko V. P. NalohovoestymulirovaniaynnovatsyonnoiaktivnostypredpriatyivKytae / V. Klavdyenko // Obshchestvo i ekonomika. – 2018. – № 7. – S. 39-50.
  9. Lopatynskiy Yu. M. Derzhavneredulivanniainnovatsiinoidiialnosti: zarubizhnyidosvid / Yu. M. Lopatynskiy, L. D. Vodianka // Elektronnyifakhovyinaukovopraktychnyzhurnal «Infrastrukturarynku». – 2018. – № 16. – S. 31-39.
  10. Marchenko O. I. Napriamypodatkovohostymulivanniainnovatsiinoidiialnostipidpriemstv / O. Marchenko, V. Tkachenko // Ekonomist. – 2013. – № 1. – S. 13-17.
  11. Marchenko O. I. Praktykapodatkovohostymulivanniainnovatsiinoidiialnostitrozvynenykrainamysvitu / O. I. Marchenko // Nezalezhnyi auditor. – 2017. – № 21. – S. 25-35.
  12. Nikitishyn A. O. Vplyvpodatkovohorehulivanniananaukovodoslidnutainnovatsiinudiialnist / A. O. Nikitishyn // Ekonomika. Finansy. Pravo. – 2018. – № 2(2). – S. 22-30.
  13. Feoktystova T. Zarubezhniiprymalohovohostymulirovaniaynnovatsyi / T. Feoktystova // Svitfinansiv. – 2011. – Vyp. 1. – S. 220-226.

Kushal I.M., Kharkovska Y.O. The practical aspects of tax incentives of innovation of enterprises in developed countries of the world

Innovation is a key factor for development for most companies and the country as a whole. The building of an effective innovation system helps to increase the profits of domestic enterprises, and as a consequence, increase tax revenues to the state budget. The article is devoted to the actual problem about of tax incentives for economic activity in the area of innovative development. The research paper examines the essence of the category of "tax incentives". Tax incentives for innovation are a set of measures aimed at creating favorable conditions for R&D and development of domestic enterprises, expanding existing production capacity, revitalizing the innovation economy, reviving the investment environment through the use of tax tools and mechanisms. The authors analyze foreign experience in the application of tax tools to influence and support the innovative activities of enterprises. The most common type of tax incentive is a R&D tax credit. The authors describe the operation of the main fiscal tools used by developed countries. The wide range of uses of fiscal tools to motivate innovation is typical for France and the United States. The development of the innovative economy, increasing business activity and competitiveness of the country are the results of the implementation of an effective tax policy to stimulate enterprises. State support for Ukrainian innovative enterprises is underdeveloped and is provided through the provision of tax benefits. The authors indicate the need to develop a set of measures to stimulate innovation in Ukraine, in particular introduction of a R&D tax credit and an earned income tax credit, reduction of tax rates for definite categories of enterprises. The authors consider that the IT industry requires special tax support in Ukraine. It is the subjects of the IT sector that are able to increase revenues to the state budget and bring the economy out of crisis. A promising direction for further exploration in this problem is the development of methodological approaches to the introduction of effective tax incentives in the context of supporting the innovative activities of enterprises of Ukraine, taking into account foreign experience.

Key words: tax incentives, innovative activity, innovations, tax tools, tax incentives, R&D tax credit.

Кушал Ірина Миколаївна – к.е.н., доцент кафедри «Облік і оподаткування» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: inkushal7@gmail.com

Харьковська Юлія Олександрівна – студентка магістратури групи ОО-20зм спеціальності «Облік і оподаткування» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: kharkovskaya.julia@gmail.com